

IFRS 17 INSURANCE CONTRACTS

De impact van IFRS 17 op de balans en resultatenrekening van verzekeraars

Verzekeraars zijn al jarenlang gewikkeld in een omvangrijk proces van de invoering van nieuwe regelgeving. Dat was tot voor kort Solvency II, uitgebracht in 2009 en in 2016 in werking getreden. Na vele jaren en na grote inspanning begint Solvency II langzaam tot voltooiing te komen. Daar achteraan is de International Accounting Standards Board (IASB) nu met de nieuwe standaard IFRS 17 Insurance contracts gekomen, ter vervanging van de oude standaard IFRS 4.

De grote accountancykantoren berichten een aanzienlijke impact van IFRS 17, in de orde van grootte van Solvency II of nog groter. Bij verzekeraars zal de regelmoetheid zo langzamerhand het kookpunt hebben bereikt. IFRS 17 is complex. Voor een goed begrip van de standaard geeft dit artikel aan de hand van een fictief getalenvoorbeeld de consequenties van IFRS 17 op de balans en de resultatenrekening weer.

Waar het allemaal goed voor is

De IASB streeft de volgende doelen na met IFRS 17:

1. **Marktwaaarde.** Onder IFRS 4 is het toegestaan verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten te waarderen op basis van uitgangspunten die golden op het moment van het afsluiten van het contract en deze niet bij te stellen als de economische omstandigheden wijzigen. Met ingang van IFRS 17 verandert dat en moeten alle verzekeringsverplichtingen worden gewaardeerd op marktwaaarde. Daarmee is het niet meer toegestaan verliezen in de balans te verbergen.
2. **Timing van de inkomsten.** De dienst van een verzekeraar is het overnemen van een voor de klant ongewenste onzekerheid. Deze dienst wordt verleend gedurende de looptijd van het contract. Net als bij een meerjarig bouwproject uitgevoerd

door een bouwbedrijf, moet een verzekeraar onder IFRS 17 het inkomen verantwoorden gedurende de periode waarin de dienst wordt verleend. Onder IFRS 4 is het toegestaan de vergoeding te verantwoorden bij het afsluiten van het contract of zelfs pas aan het eind van de looptijd van het contract. Dit draagt niet bij aan de vergelijkbaarheid van verzekeraars onderling en al helemaal niet aan de vergelijkbaarheid met andere branches. IFRS 17 maakt hier een einde aan omdat verzekeraars de vergoeding die zij ontvangen voor de dienst die zij leveren als inkomen verantwoorden op het moment dat de dienst geleverd wordt.

3. **Definitie van inkomen.** Onder IFRS 17 wordt de waardering van het verzekeringscontract in de balans gevormd door alle maar ook alleen componenten die onderdeel uitmaken van het verzekeringscontract. Uit de periodieke (her)waardering volgt vervolgens het inkomen uit hoofde van het verzekeringscontract. Dit komt de vergelijkbaarheid ten goede aangezien onder IFRS 4 het bijvoorbeeld toegestaan is inkomen uit beleggingen te verantwoorden onder het verzekerings-technisch resultaat.
4. **Uitstel van het nemen van kosten.** Onder IFRS 4 is het nog toegestaan afsluitkosten te activeren, ongeacht de winstgevendheid van het verzekerings-

contract. Onder IFRS 17 moet vanaf het eerste waarderingsmoment periodiek worden berekend of het contract voldoende resultaat oplevert om winstgevend te zijn. Als dat niet het geval is moeten de afsluitkosten en alle overige te realiseren verliezen direct als verlies worden verantwoord. Als het contract daarentegen winstgevend is, worden de afsluitkosten, net als nu, geactiveerd en maken deze onderdeel uit van de resultaten gedurende de looptijd. Het verschil onder IFRS 17 ten opzichte van IFRS 4 is dat de afsluitkosten en de resultaten van de daarmee afgesloten contracten over de hele levensduur van het contract aan elkaar gekoppeld blijven. Het is daarnaast niet langer mogelijk om het verlies op verlieslatende contracten te compenseren met de winst op winstgevende contracten.

Voorbeeld verschil in balans en resultatenrekening

Het voorbeeld geeft in vereenvoudigde vorm de verschillen weer in de balans en de resultatenrekening tussen IFRS 4 en onder IFRS 17. Het voorbeeld gebruikt meer regels in de balans en in de resultatenrekening dan IFRS 17 voorschrijft. Dit ter verduidelijking van de samenstelling van sommige

posten. IFRS 17 schrijft voor dat deze regels worden opgenomen in de toelichting.

Het voorbeeld betreft een verzekeraar, die twee polissen afsluit, beide met garanties (defined benefit). Polis 1 is winstgevend en polis 2 is verlieslatend, of onerous zoals dat in de IFRS 17 standaard genoemd wordt.

- Rekenrente beide polissen 4%, marktrente 5%.
- Er zijn geen afsluitkosten of doorlopende kosten.
- De ontvangen premie wordt geïnvesteerd in beleggingen met een rendement van 5%.

	Polis 1 EUR	Polis 2 EUR
Uitkering na 5 jaar	1.500.000	1.000.000
Premie	1.300.000	850.000
Contante waarde tegen marktrente	1.175.000	785.000
Risk adjustment	60.000	100.000
Resultaat	65.000	- 35.000

We volgen de verzekeraar op twee momenten: op 31-12-2017, het moment van het afsluiten van de polissen vóórdat de premie is ontvangen en op 31-12-2018 aan het einde van het eerste jaar.

Moment 1. De balans en winst en verliesrekening bij het afsluiten van de polissen, op 31-12-2017

IFRS 4		IFRS 17	
IFRS 4 (old) Balance sheet as per 31 december 20x1		IFRS 17 Insurance contracts Balance sheet as per 31 december 20x1	
Receivables	2.150.000	Equity	95.000
		Insurance contract liabilities	2.055.000
Total	<u>2.150.000</u>	Total	<u>2.150.000</u>
Statement of comprehensive income 20x1		Statement of Comprehensive Income 20x1	
Gross written premiums	2.150.000	Underwriting result	
Investment income	-	Underwriting result	-
Net claims and benefits paid	-	Insurance contract expense	-35.000
Net change in insurance liabilities	<u>2.055.000</u>	Investment result	
Profit or loss	<u>95.000</u>	Investment income	-
Other operating expenses	-	Investment expense	-
Profit or loss (profit)	<u>95.000</u>	Profit or loss (loss)	<u>-35.000</u>

accounting en verslaggeving:

IFRS 4:

- De contracten van de twee polissen zijn gesloten, de premie is nog niet gestort. Daardoor staat op de balans een vordering van 2.150.000 euro op de polishouders.
- De premie wordt in de winst- en verliesrekening verantwoord als omzet.
- De technische voorziening op basis van een vaste rekenrente van 4%, bedraagt 2.055.000 euro.
- Omdat de technische voorziening lager is dan de premie, ontstaat onder IFRS 4 een winst van 95.000 euro.

IFRS 17:

- De contante waarde van de fulfillment cashflows bedraagt 1.960.000 euro. Dit is door hantering van de marktrente (5%) in plaats van de contractuele rekenrente (4%) lager dan de technische voorziening onder IFRS 4.
- De premie is (negatief) onderdeel van de technische voorziening.
- Het verlies op het verliesgevende contract (35.000 euro) wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening genomen.
- Het winstgevende contract leidt tot de vorming van de CSM (65.000 euro).

Verschillen tussen IFRS 4 en IFRS 17:

Aspect	IFRS 4	IFRS 17
Marktwaaarde	De technische voorziening wordt berekend met de oorspronkelijke rekenrente van 4%. Bij de waardering van de technische voorzieningen wordt slechts met een deel van de risico's rekening gehouden.	De fulfillment cashflows wordt contant gemaakt tegen de marktrente van 5%. Onder IFRS 17 wordt in de vorm van de risk adjustment met veel meer risicoscenario's rekening gehouden.
Uitstel nemen van kosten	Omdat onder IFRS 4 de technische voorziening wordt bepaald op basis van de rekenrente zijn beide polissen winstgevend. Op 31-12-20x1 wordt daarom een winst van 95.000 euro verantwoord.	Op 31-12-20x1 35.000 euro verlies doordat het verlieslatende contract direct als verlies in de W&V-rekening verwerkt wordt.
Definitie van inkomen	De resultatenrekening onder IFRS 4 laat een omzet zien van 2,15 miljoen euro bij het afsluiten van het contract.	Onder IFRS 17 leidt het afsluiten van het contract helemaal niet tot verantwoording van inkomen. Er is immers nog geen dienst, het bieden van zekerheid, geleverd.

Moment 2. De balans en winst en verliesrekening aan het einde van het eerste jaar op 31-12-2018

IFRS 4		IFRS 17	
IFRS 4 (old) Balance sheet as per 31 december 20x2		IFRS 17 Insurance contracts Balance sheet as per 31 december 20x2	
Investment assets	2.257.000	Equity	122.000
		Contract liabilities	2.135.000
Total	<u>2.257.000</u>	Total	<u>2.257.000</u>
Statement of comprehensive income 20x2		Statement of Comprehensive Income 20x2	
Gross written premiums	-	Total	<u>2.257.000</u>
Investment income	107.000	Total	<u>2.257.000</u>
Investment expense	-80.000	Statement of Comprehensive Income 20x2	
Net claims and benefits paid	-	Underwriting result	
Net change in insurance liabilities	-	Release of SCM to P&L (profitable contract)	
Profit or loss (profit)	<u>27.000</u>	Release of risk adjustment to P&L (both contracts)	
		Investment result	
		Investment income	
		Investment expense interest on FCF	
		Investment expense interest on FCF	
		Profit or loss (loss)	
		<u>47.000</u>	
		*FCF = Fulfillment cashflows	

IFRS 4:

- Alleen de rente op de technische voorziening wordt bijgeboekt tegen de vaste rekenrente.
- Uitrol van de discontering bedraagt 80.000 euro tegen rekenrente in jaar één voor IFRS 4.

IFRS 17:

- Uitrol van de discontering bedraagt 100.000 euro tegen marktrente voor IFRS 17.
- Omzet bestaat uit de vrijval van CSM op het winstgevende contract (13.000 euro, 1/5 van 65.000 euro) en de vrijval van de risk adjustment (30.000 euro).
- Rentelast CSM ten laste van de resultatenrekening bedraagt 3.000 euro.
- Oprenting technische voorziening tegen marktwaarde en oprenting CSM tegen de historische marktrente bij het afsluiten van het contract (in dit voorbeeld ongewijzigd).

Verschillen tussen IFRS 4 en IFRS 17

Aspect	IFRS 4	IFRS 17
Marktwaarde	Uitrol van de verdiscontering tegen de oorspronkelijke rekenrente van 4%.	Uitrol van de verdiscontering tegen de marktrente van 5%.
Timing van de inkomsten	Verzekeringresultaat alleen 80.000 euro (rente)lasten.	Resultaat jaar 2 uit verzekeringen 43.000 euro baten en 103.000 euro rentelasten. De winst op polis 2 wordt door het uitsmeren van de CSM, onder IFRS 17 verdeeld over de dekkingsperiode van 5 jaar.
Definitie van inkomen	Omzet uit verzekeringen jaar 1 2,15 miljoen euro, jaar 2 0 euro.	Omzet uit verzekeringen jaar 1 0 euro, jaar 2 43.000 euro.

accounting en verslaggeving:

Wat betekent dat?

De jaarrekening van verzekeraars gaat in de toekomst iets meer lijken op die van andere bedrijven. De omzet wordt niet langer bepaald door de inleg van de verzekerde (de premie), maar door het inkomen van de verzekeraar voor de geleverde diensten. Daarnaast zal de invloed van gewijzigde economische omstandigheden net als bij andere bedrijven tot uitdrukking komen in het resultaat en het vermogen.

Een belangrijke complexiteit bij het bepalen van vermogen en resultaat van de verzekeraars zit hem in de hoeveelheid toekomstige ontwikkelingen die erop van invloed zijn. Welke scenario's moeten nog meegenomen worden en welke niet. In hoeverre is de grilligheid van de rentemarkt van invloed op vermogen en resultaat. De ervaringen met Solven-

cy II hebben geleerd dat daarin de nodige uitdagingen schuilen.

IFRS 17 is nog meer dan Solvency II 'principle based'. Als gevolg hiervan zal de komende periode de nadruk bij veel verzekeraars liggen op beleidsvorming. Vragen die naar voren komen zijn: Welke rentevoet te hanteren als de looptijd van contracten langer is dan die van de liquide markt voor renteproducten? In hoeverre kan bij het aggregatieniveau voor de berekening van de CSM en het resultaat worden aangesloten op de homogene risicogroepen onder Solvency II? Hoe voorts de verwerking van verlieslatende contracten op een praktische manier vorm te geven? Hoe om te gaan met ontbrekende data op polissen die zijn afgesloten in het verleden? <

Advertentie